



Naratif – Cyfraddau adwaith (arbrawf)

Grŵp blwyddyn a maes cwricwlaidd	Blwyddyn 10. Gwyddoniaeth/cemeg.
Gweithgaredd	<p>Cefnogi strategaeth adolygu neu gynllunio arbrawf a'r nod yw cael dysgwyr i edrych ar dystiolaeth ac ysgrifennu amdani.</p> <p>Mae dysgwyr yn gofyn y cwestiwn 'Beth mae'r arbrawf hwn yn ceisio ei ganfod a sut mae'n gwneud hynny?'.</p>
Pwnc	<p>Mae'r adnodd arbennig hwn yn ymwneud â chyfraddau adwaith mewn gwyddoniaeth/cemeg. Gall sgwariau ffynhonnell gael eu defnyddio mewn amrywiaeth eang o gyd-destunau i gefnogi dysgu. Cânt eu defnyddio fel ymarfer i annog dysgwyr i astudio'r wybodaeth a ddarperir yn ofalus ac yn systematig, i helpu dysgwyr i ddatblygu sgiliau ysgrifennu da, ac esbonio'r gwahaniaeth rhwng disgrifio a chasglu. Gallai'r adnodd gael ei ddefnyddio fel rhan o ymarfer adolygu yn y pwnc hwn.</p>
Strategaeth/atebion posibl	<p>Mae hwn yn arbrawf cyfradd adwaith safonol.</p> <p>Gofynion</p> <ul style="list-style-type: none">• Taflen weithgaredd 'Sgwâr ffynhonnell'. <p>Mae dysgwyr yn cael eu cyflwyno i'r cwestiwn 'Beth mae'r arbrawf hwn yn ceisio ei ganfod a sut mae'n gwneud hynny?'.</p> <p>Gwneir hyn drwy gyflwyno sgwâr ffynhonnell i grwpiau o ddysgwyr.</p> <p>Yn gyntaf mae'r dysgwyr yn ysgrifennu, naill ai fel rhan o grŵp neu'n unigol, am yr hyn y maen nhw'n ei weld, e.e. cyfarpar, hafaliad, symbolau, ac ati. Mae hyn yn adeiladu eu geirfa benodol (gwyddonol). Mae'r athro/athrawes yn helpu i adnabod perthnasedd rhai o'r eitemau. Mae'r rhan hon yn addas i ddysgwyr o bob gallu sydd â gwybodaeth sylfaenol o wyddoniaeth.</p> <p>Yna, mewn grwpiau, mae dysgwyr yn dechrau gwneud cysylltiadau â'r wybodaeth a ddarperir a'u gwybodaeth eu hunain o wyddoniaeth i geisio gwneud synnwyr o'r testun, y ddelwedd a'r hafaliad cemegol, e.e. sut y maen nhw wedi'u cysylltu, gan ddefnyddio'r derminoleg a'r eirfa y maen nhw</p>

	<p>newydd eu cael yn y rhan gyntaf. Mae hyn hefyd yn ymarfer da ar gyfer yr ystod gyfan o ddysgwyr, ac yn ceisio eu cael nhw i ysgrifennu'n fwy cydlynol a phwrrpasol. Mae llawer o'r hyn sydd yma yn dal i fod yn ddisgrifiadol. Dyma'r cam cyntaf yn y broses o gydgyssylltu eu syniadau.</p> <p>Yn olaf, maen nhw'n ychwanegu'r hyn y gallan nhw eu casglu o'r wybodaeth hon sydd heb gael ei roi yn uniongyrchol yn y testun, y ddelwedd neu'r hafaliad. Mae hyn yn cynnwys uwch sgiliau meddwl ac yn ychwanegu her uwch i'r gweithgaredd, e.e. mae adwaith cemegol yn digwydd, beth fydd yn digwydd yn ystod yr adwaith, beth yw arwyddocâd y groes o dan y fflasg gonigol, beth yw pwrpas yr oriawr, ac ati. Efallai y bydd rhaid i ddysgwyr ysgrifennu eu syniadau cychwynnol ar bapur, ac yna eu trafod fel grŵp, gan ddod i benderfyniad terfynol. Yna maen nhw'n rhannu eu syniadau â gweddill y dosbarth.</p>
<p>Cysylltiadau â'r FfLIRh</p>	<p>Sgiliau</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cynhyrchu a defnyddio strategaeth i ddatrys problemau. • Cydweithio i ddatrys problem. <p>Cydran llythrennedd</p> <p>Llinyn: Llafaredd ar draws y cwricwlwm (Blwyddyn 10)</p> <p>Elfen: Datblygu a chyflwyno gwybodaeth a syniadau (Blwyddyn 10)</p> <p>Agwedd: Gwrando (Blwyddyn 10) Mae dysgwyr yn gallu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymateb i syniadau eraill mewn ffordd ystyriol, gan ofyn iddynt egluro eu hunain drwy ofyn cwestiynau priodol • gwrando ar bob math o wybodaeth a syniadau o wahanol safbwyntiau, gan nodi sut mae gwahanol siaradwyr yn cyflwyno safbwyntiau penodol. <p>Agwedd: Cydweithio a thrafod (Blwyddyn 10) Mae dysgwyr yn gallu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • defnyddio opsiynau a strategaethau amrywiol er mwyn galluogi'r grŵp i ddod i gonsensws. <p>Llinyn: Darllen ar draws y cwricwlwm (Blwyddyn 10)</p> <p>Elfen: Ymateb i'r hyn a ddarllenwyd (Blwyddyn 10)</p> <p>Agwedd: Ymateb a dadansoddi (Blwyddyn 10) Mae dysgwyr yn gallu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cyfodod a dadansoddi gwybodaeth er mwyn cael dealltwriaeth fanwl o ffynonellau sydd o bosibl yn cyflwyno safbwyntiau cyferbyniol • deall y gwahaniaeth rhwng ffeithiau/tystiolaeth a thuedd/dadl ac yn gallu nodi'r gwahaniaeth hwnnw

	<p>trwy roi sylw ar bwyntiau amlwg a chasgliadau</p> <ul style="list-style-type: none"> • rhoi sylw ar ddehongliadau gwahanol o'r materion a'r syniadau, gan ddefnyddio'r testun i gefnogi'u barn. <p>Llinyn: Ysgrifennu ar draws y cwricwlwm (Blwyddyn 10)</p> <p>Elfen: Trefnu syniadau a gwybodaeth (Blwyddyn 10)</p> <p>Agwedd: Ystyr, dibenion, darllenwyr (Blwyddyn 10) Mae dysgwyr yn gallu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ysgrifennu darnau estynedig sy'n cynnwys tystiolaeth a gwybodaeth fanwl, ynghyd â darnau byrrach sy'n crynhoi, gan ddangos ymwybyddiaeth glir o bwy yw'r darlennydd neu'r gynulleidfa • llunio ymatebion sy'n cysylltu ac yn datblygu syniadau i roi sylw i bob elfen o'r pwnc. <p>Agwedd: Strwythur a threfn (Blwyddyn 10) Mae dysgwyr yn gallu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ysgrifennu'n annibynnol ar ffurf briodol gyda hyder cynyddol, gan sicrhau bod y cynnwys yn drefnus, yn fanwl ac yn berthnasol, <i>e.e. cyflwyno safbwyntiau, gwybodaeth ac esboniadau yn y ffordd orau</i> • dangos ymwybyddiaeth glir o wahanol ddarllenwyr drwy ddewis amrywiaeth o arddulliau a strwythurau ac addasu eu defnydd o iaith • trefnu'r hyn y maent yn ei ysgrifennu ar ffurf briodol, gan sicrhau bod y cynnwys yn fanwl oddi mewn a rhwng paragraffau neu adrannau. <p>Elfen: Ysgrifennu'n gywir (Blwyddyn 10)</p> <p>Agwedd: Cystrawen, Atalnodi, Sillafu, Llawysgrifen (Blwyddyn 10) Mae dysgwyr yn gallu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • amrywio strwythurau brawddegau er mwyn ennyn a chynnal diddordeb y darlennydd ac ysgrifennu'n ramadegol gywir • defnyddio ystod gyflawn o atalnodi er mwyn cyflymu ac arafu'r dweud, sicrhau bod yr ystyr yn glir, osgoi amwysedd a chreu effaith bwrpasol • defnyddio ystod o strategaethau ac adnoddau amrywiol i sillafu ystod gynyddol o eiriau cyfarwydd, geiriau anghyfarwydd a geiriau sy'n benodol i faes arbennig yn gywir • cyflwyno'u gwaith yn effeithiol, yn ysgrifenedig neu ar sgrin, gan ddewis ffurf, delweddau a graffeg i helpu i gyfleu'r ystyr • ysgrifennu'n ramadegol gywir gan sicrhau bod amser a pherson y ferf yn gywir yn ei gyd-destun • defnyddio ystod o dreigladau'n gywir (treigladau meddal, trwynol a llaes) yn eu cyd-destun.
--	--